

SZŐCS GÉZA

Lászlóffy Aladár, különvéleménnyel

Megfigyelési dossziéból tudom, kedves Ali, hogy Oprea ezredes, a kolozsvári magyar művésztszadalom térképésze, mármint akinek feladata volt gondozni ezt a térképet, és folyamatosan dolgozott a tablón, új meg új ecsetvonásokkal ábrázolva a szereplőket, az eseményeket, az érzelmeket, az indulatokat, az egész rezervátum belső életét, ennek a folklorját, a vicceit, a narratíváit, a reményeit, egyszer téged is kifaggatott rólam és azt hiszem, időben ez az első portré rólam az állambiztonságiak nyilvántartásaiban. Valami olyasmit válaszoltál neki, az ezredes feljegyzése szerint, hogy ez a zseninek kikiáltott Cézuka – ekkor tizennégy-tizenöt éves voltam – igen furcsa lény, meg sem szólal felnőtt-társaságban, csak figyel a szemüvege mögül és állítólag valamilyen nagy regényt ír.

Ezt nyilatkoztad rólam kedves Ali, és néha eszembe jut: vajon mi lett ennek az akkoriban megkezdett regényemnek a sorsa? Hol vesztettem el a fonalat, a kedvem, a kéziratot?

Kolozsvár sokkalta szegényebb nélküled, Ali. Még fülemben a szavaid, amelyekkel közös jóbarátunkat, Kolozsvári Papp Lacit búcsúztattad abban a kis temetőben egy domboldalon a Dunakanyarban. Kevesen tudják, most milyen nagy írótt temettünk itt el – mondtad, és ha arra gondolok, vajon hányan vannak tisztában ma azzal, hogy mekkora költő volt Lászlóffy Aladár, elfog a szépség: vajon eljön-e valaha egy olyan kor, amelynek olvasói tisztában lesznek majd azzal, sokkal inkább, mint a maiak, hogy az erdélyi líra kolozsvári kettőscsillaga, a Szilágyi Domokos – Lászlóffy Aladár ikerpár kitörölhetetlen arról a titokzatos égboltról, amely a Szamos, az Aranyos, a Maros, a Küiküllő, a Körösök, a Tisza, a Duna, a Balaton, a Rába és a Lajta népe fölé borul, a Kárpát-házi királyok országa fölé.

Házsongárd, Házsongárd.

Egyszer-kétszer azóta is nekifutottam egy-egy regénynek, volt amelyek meg is jelent. Most előkerestem szórakoztatásodra egy – Tandorival? szólva – egy „részletet egy töredékből”, egy be nem fejezett fejezetből.

Te mindig mindenről különvéleménnyel voltál, mint ezt a Magyar Műhely számainak belső címlapjairól tudjuk – most engedd meg, hogy így köszönjek el tőled. különvéleményedre ezután is külön kíváncsi volnék. Ajánlom hát figyelmedbe ezt a pár sort, tizennégy, huszonnégy, ötvennégy és hatvannégy éves koromban (koraimban?) elkezdett/megírt/meg nem írt/befejezett/be nem fejezett/ezután megírandó/soha el nem készülő regényeim Neked dedikált fejezetét: Lászlóffy Alinak, aki hajdanán olvasója lehetett volna annak a régi Legelső Regénynek.

Íme.

Este a Tik-Takban

Öreg barátomnak ekkor már látásproblémák nehezítették az életét. De talán nem is a látása gyengült meg, inkább a betűk összeolvasása okozhatott neki gondot, vagy csak a magyar betűké, annak a három hosszú évtizednek az elteltével.

Szikszay úr biztosan sokáig nem felejtí ezt az estét, amelyen a régivágású úriember, enyhe, azonosíthatatlan akcentussal, Mózes csirkét rendelt fürgemártással.

A szomszéd asztalnál Fane Spoitoru, a hírhedett betyár vacsorázott az embereivel.

– Mózes csirkével sajnos nem szolgálhatunk – vallott Szikszay úr pironkodva.

Arca keskenyebb és valamiképpen bakkecskésebb volt, mint a tavaly.

Valahogy kiderült, hogy mézes csirkéről és fürgemártásról van szó az étlapon, de ezekre – csakazértsem? zavarában? – ősz barátom nem mondott igent. Talán, hogy oldja a feszültséget, az asztal közepére helyezett tömzsi üvegre mutatott, amelynek címkéjéről markáns alföldi arc nézett ránk daliásan. Bajszát alighanem marconának szánta, mégis, inkább szánandó kelléknek, ügyetlen álbajusznak hatott azon a címkén. Szikszay úr még hallotta, amint a különös vendég az üvegre mutatva, ezt kérdi:

– És ide miért írták azt, hogy Erős Pitsa?

Majd az illetőről kezdett hangos töprengésbe, amelynek konklúziója valami olyasmi volt, hogy a fiatal lányoknak az illetet az idősebb nőstények találták ki, hogy riválisaitak kordában tartsák. Említést tett a genetikai gyűlöletről is, amelyet a rövid lábú nők táplálnak a hosszú lábúakkal szemben és még sok egyéb érdekes kérdéstről is eltöprengett.

Végül, éjjél fele, ekkor már búcsúzott, elővett egy össze-vissza repedezett fotót, amely negyven évvel korábban készülhetett a Sétatér szökőkútjánál, kettejükéről, őrála meg egy fehér ruhás, hosszú lábú lányról. Ez a fotográfia később, szándékom ellenére, felforgatta és megváltoztatta az életemet.

Megmondta a lány nevét és megkért, hogy keressem meg a nevében.

– Ha nem a holnapi géppel kellene repülnöm, személyesen adom át neki.

A fénykép hátára töltőtollal a következő hét szót írta fel:

ÉN KOLOZSVÁRT SZERETTEM VOLNA FELESÉGÜL VENNI BENNE.

Megígertem, hogy teljesítem a kérését. És ezzel olyan kalandokba keveredtem, amelyek életemet egészen más medrekbe terelték.